

Πρὸς Τίτον

Παῦλος, δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ πίστιν **1**

ἐκλεκτῶν¹ θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν² ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν,³ ἐπ' **2**

ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο⁴ ὁ ἀψευδὴς⁵ θεὸς πρὸ χρόνων

αἰωνίων, ἐφάνερωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι **3**

ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν⁷ τοῦ σωτῆρος⁸ ἡμῶν θεοῦ, Τίτῳ⁹ **4**

γνησίῳ¹⁰ τέκνῳ κατὰ κοινὴν¹¹ πίστιν: χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ

πατρός, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος⁸ ἡμῶν.

Τούτου χάριν¹² κατέλιπόν¹³ σε ἐν Κρήτῃ,¹⁴ ἵνα τὰ λείποντα¹⁵ **5**

ἐπιδιορθώσῃ,¹⁶ καὶ καταστήσῃς¹⁷ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ

σοι διαταξάμην:¹⁸ εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος,¹⁹ μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, **6**

τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ²⁰ ἀσωτίας²¹ ἢ ἀνυπότακτα.²² Δεῖ **7**

γὰρ τὸν ἐπίσκοπον²³ ἀνέγκλητον¹⁹ εἶναι, ὡς θεοῦ οἰκονόμον:²⁴ μὴ

αὐθάδη,²⁵ μὴ ὀργίλον,²⁶ μὴ πάροινον,²⁷ μὴ πλήκτην,²⁸ μὴ

αἰσχροκερδῆ,²⁹ ἀλλὰ φιλόξενον,³⁰ φιλάγαθον,³¹ σώφρονα,³² δίκαιον, **8**

ὅσιον,³³ ἐγκρατῆ,³⁴ ἀντεχόμενον³⁵ τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ **9**

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εὐσ, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ⁷ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ⁸ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ⁹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁰ γνήσιος, genuine, true. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹³ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁴ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁵ λείπω, leave, leave behind. ¹⁶ ἐπιδιορθώω, set right, correct in addition. ¹⁷ καθίστημι, set, constitute. ¹⁸ διατάσσω, command, give orders to. ¹⁹ ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ²⁰ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge. ²¹ ἀσωτία, ας, ἡ, dissipation, debauchery. ²² ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ²³ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ²⁴ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ²⁵ αὐθάδης, self-willed, stubborn. ²⁶ ὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. ²⁷ πάροινος, ου, ὁ, addicted to wine, drunken. ²⁸ πλήκτης, ου, ὁ, bully, contentious person. ²⁹ αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ³⁰ φιλόξενος, hospitable. ³¹ φιλάγαθος, loving what is good. ³² σώφρων, self-controlled, sensible. ³³ ὅσιος, righteous, pious. ³⁴ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ³⁵ ἀντέχομαι, hold, hold fast.

λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ¹ τῇ
 ὑγιαίνουσῃ,² καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας³ ἐλέγχειν.⁴

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι,⁵ ματαιολόγοι⁶ καὶ φρεναπάται,⁷ 10
 μάλιστα⁸ οἱ ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν:⁹ οἵτινες ὅλους οἴκους 11
 ἀνατρέπουσιν,¹⁰ διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ¹¹ κέρδους¹² χάριν.¹³ 12
 Εἰπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτης¹⁴ ἀεὶ¹⁵ ψεύσται,¹⁶
 κακὰ θηρία, γαστέρες¹⁷ ἀργαί.¹⁸ Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. Δι' 13
 ἣν αἰτίαν¹⁹ ἔλεγχε⁴ αὐτοὺς ἀποτόμως,²⁰ ἵνα ὑγιαίνωσιν² ἐν τῇ πίστει, 14
 μὴ προσέχοντες²¹ Ἰουδαϊκοῖς²² μύθοις,²³ καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων
 ἀποστρεφομένων²⁴ τὴν ἀλήθειαν. Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς: 15
 τοῖς δὲ μεμιασμένοις²⁵ καὶ ἀπίστοις²⁶ οὐδὲν καθαρὸν: ἀλλὰ μεμίανται
 αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς²⁷ καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς 16
 δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ²⁸ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς²⁹ καὶ πρὸς πᾶν
 ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.³⁰

Σὺ δὲ λάλει ἅ πρόπει³¹ τῇ ὑγιαίνουσῃ² διδασκαλίᾳ:¹ πρεσβύτας³² 2
 νηφαλέους³³ εἶναι, σεμνοὺς,³⁴ σώφρονας,³⁵ ὑγιαίνοντας² τῇ πίστει, τῇ
 ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ: πρεσβύτιδας³⁶ ὡσαύτως³⁷ ἐν καταστάματι³⁸ 3

¹ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ² ὑγιαίνω, be in good health, am well. ³ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁴ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁵ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ⁶ ματαιολόγος, ου, ὁ, talking idly, and empty talker. ⁷ φρεναπάτης, ου, ὁ, deceiver, misleader. ⁸ μάλιστα, especially, most of all. ⁹ ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ¹⁰ ἀνατρέπω, overturn, upset. ¹¹ αἰσχρός, shameful, base. ¹² κέρδος, ους, τό, gain, profit. ¹³ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹⁴ Κρής, ητός, ὁ, Cretan. ¹⁵ ἀεὶ, always, ever. ¹⁶ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ¹⁷ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹⁸ ἀργός, inactive, idle. ¹⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ²⁰ ἀποτόμως, severely, rigorously. ²¹ προσέχω, take head of, attend to. ²² Ἰουδαϊκός, Jewish, Judaic. ²³ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ²⁴ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ²⁵ μαιίνω, stain, defile. ²⁶ ἀπιστος, unbelieving, faithless. ²⁷ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ²⁸ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ²⁹ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ³⁰ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ³¹ πρόπω, be clearly seen, be fitting. ³² πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ³³ νηφαλέος, sober, temperate. ³⁴ σεμνός, honorable, dignified. ³⁵ σώφρων, self-controlled, sensible. ³⁶ πρεσβύτις, ιδος, ἡ, older woman, elderly lady. ³⁷ ὡσαύτως, likewise. ³⁸ κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor.

ἱεροπρεπεῖς,¹ μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας,²
 καλοδιδασκάλους,³ ἵνα σωφρονίζωσιν⁴ τὰς νέας⁵ φιλάνδρους⁶ εἶναι, ⁴
 φιλοτέκνους,⁷ σώφρονας,⁸ ἁγνάς,⁹ οἰκουρούς,¹⁰ ἀγαθὰς, ⁵
 ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ
 βλασφημῇται: τοὺς νεωτέρους⁵ ὡσαύτως¹¹ παρακάλει σωφρονεῖν:¹² ⁶
 περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος¹³ τύπον¹⁴ καλῶν ἔργων, ἐν τῇ
 διδασκαλίᾳ¹⁵ ἀδιαφθορίαν,¹⁶ σεμνότητα,¹⁷ ἀφθαρσίαν,¹⁸ λόγον ὑγιῆ,¹⁹ ⁸
 ἀκατάγνωστον,²⁰ ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας²¹ ἐντραπῇ,²² μηδὲν ἔχων περὶ
 ἡμῶν λέγειν φαῦλον.²³ Δούλους ἰδίοις δεσπόταις²⁴ ὑποτάσσεσθαι, ἐν ⁹
 πᾶσιν εὐαρέστους²⁵ εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,²⁶ μὴ νοσφιζομένους,²⁷ ¹⁰
 ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδείκνυμένους²⁸ ἀγαθὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν¹⁵
 τοῦ σωτῆρος²⁹ ἡμῶν θεοῦ κοσμώσιν³⁰ ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη³¹ γὰρ ἡ ¹¹
 χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος³² πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα³³ ἡμᾶς ἵνα, ¹²
 ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν³⁴ καὶ τὰς κοσμικὰς³⁵ ἐπιθυμίας,
 σωφρόνως³⁶ καὶ δικαίως³⁷ καὶ εὐσεβῶς³⁸ ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ¹³
 προσδεχόμενοι³⁹ τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν⁴⁰ τῆς δόξης τοῦ
 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος²⁹ ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ¹⁴
 ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσθαι⁴¹ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας,⁴² καὶ

¹ ἱεροπρεπής, reverent. ² δουλόω, enslave, bring under subjection. ³ καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ⁴ σωφρονίζω, encourage, advise. ⁵ νέος, new, young. ⁶ φιλάνδρος, love for a husband. ⁷ φιλοτέκνος, loving one's children. ⁸ σώφρων, self-controlled, sensible. ⁹ ἁγνός, pure, holy. ¹⁰ οἰκουρός, housekeeper. ¹¹ ὡσαύτως, likewise. ¹² σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ¹³ παρέχω, offer, afford. ¹⁴ τύπος, οὐ, ὁ, mark, example. ¹⁵ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹⁶ ἀδιαφθορία, ας, ἡ, incorruptibility, soundness. ¹⁷ σεμνότης, ητος, ἡ, seriousness, dignity. ¹⁸ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ¹⁹ ὑγιής, whole, healthy. ²⁰ ἀκατάγνωστος, beyond reproach, uncondemned. ²¹ ἐναντίος, opposite, hostile. ²² ἐντρέπω, turn about, reverence. ²³ φαῦλος, worthless, bad. ²⁴ δεσπότης, οὐ, ὁ, master, lord. ²⁵ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ²⁶ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²⁷ νοσφίζω, rob, set apart. ²⁸ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁹ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ³⁰ κοσμέω, adorn, put into order. ³¹ ἐπιφαίνω, appear, shine. ³² σωτήριος, saving, bringing salvation. ³³ παιδεύω, teach, educate. ³⁴ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ³⁵ κοσμικός, earthly, worldly. ³⁶ σωφρόνως, soberly, sensibly. ³⁷ δικαίως, righteously, justly. ³⁸ εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ³⁹ προσδεχόμεναι, receive, wait for. ⁴⁰ ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing. ⁴¹ λυτρόω, ransom, liberate. ⁴² ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity.

καθαρίση ἐαυτῷ λαὸν περιούσιον,¹ ζηλωτὴν² καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε³ μετὰ πάσης ἐπιταγῆς.⁴ 15

Μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.⁵

Ὑπομίμησκε⁶ αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν,⁷ 3

πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς⁸ εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, 2

ἀμάχους⁹ εἶναι, ἐπεικεῖς,¹⁰ πᾶσαν ἐνδεικνυμένους¹¹ πραότητα¹² πρὸς

πάντας ἀνθρώπους. Ἡμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι,¹³ ἀπειθεῖς,¹⁴ 3

πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς¹⁵ ποικίλαις,¹⁶ ἐν

κακίᾳ¹⁷ καὶ φθόνῳ¹⁸ διάγοντες,¹⁹ στυγητοί,²⁰ μισοῦντες ἀλλήλους. 4

Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης²¹ καὶ ἡ φιλανθρωπία²² ἐπεφάνη²³ τοῦ σωτῆρος²⁴

ἡμῶν θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, 5

ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ²⁵

παλιγγενεσίας²⁶ καὶ ἀνακαινώσεως²⁷ πνεύματος ἀγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' 6

ἡμᾶς πλουσίως,²⁸ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος²⁴ ἡμῶν, ἵνα 7

δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι²⁹ γενώμεθα κατ' ἐλπίδα

ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε 8

διαβεβαιουῖσθαι,³⁰ ἵνα φροντίζωσιν³¹ καλῶν ἔργων προΐστασθαι³² οἱ

πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα³³ τοῖς

¹ περιούσιος, chosen, special. ² ζηλωτής, οὐ, ὁ, Zealot, zealot. ³ ἐλέγχω, convict, reprove. ⁴ ἐπιταγή, ἡς, ἡ, command, commandment. ⁵ περιφρονέω, disregard, look down on. ⁶ ὑπομιμνήσκω, remind, remember. ⁷ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ⁸ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁹ ἄμαχος, uncontentious, peaceable. ¹⁰ ἐπεικής, yielding, gentle. ¹¹ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹² πραΰτης, mildness, gentleness. ¹³ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ¹⁴ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹⁵ ἡδονή, ἡς, ἡ, pleasure, lust. ¹⁶ ποικίλος, varied, manifold. ¹⁷ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ¹⁸ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ¹⁹ διάγω, spend one's life, live. ²⁰ στυγητός, hateful, loathsome. ²¹ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ²² φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ²³ ἐπιφαίνω, appear, shine. ²⁴ σωτήρ, ἦρος, ὁ, savior, deliverer. ²⁵ λουτρόν, οὔ, τό, bath, washing. ²⁶ παλιγγενεσία, ας, ἡ, renewal, rebirth. ²⁷ ἀνακαινώσις, εως, ἡ, renewal, renewing. ²⁸ πλουσίως, richly, abundantly. ²⁹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ³⁰ διαβεβαιόομαι, speak confidently, insist. ³¹ φροντίζω, be intent on, be careful about. ³² προΐστημι, rule. ³³ ὠφέλιμος, useful, profitable.

ἀνθρώποις: μωρὰς¹ δὲ ζητήσεις² καὶ γενεαλογίας³ καὶ ἔρεις⁴ καὶ μάχας⁵ 9
 νομικὰς⁶ περιῖστασο·⁷ εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς⁸ καὶ μάταιοι.⁹ Αἰρετικὸν¹⁰ 10
 ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοουθεσίαν¹¹ παραιτοῦ,¹² εἰδὼς ὅτι 11
 ἐξέστραπται¹³ ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὣν αὐτοκατάκριτος.¹⁴

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν¹⁵ πρὸς σε ἢ Τυχικόν,¹⁶ σπούδασον¹⁷ ἐλθεῖν πρὸς 12
 με εἰς Νικόπολιν·¹⁸ ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.¹⁹ Ζηνᾶν²⁰ τὸν 13
 νομικὸν⁶ καὶ Ἀπολλῶν²¹ σπουδαίως²² πρόπεμψον,²³ ἵνα μηδὲν αὐτοῖς
 λείπῃ.²⁴ Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι²⁵ καλῶν ἔργων 14
 προῖστασθαι²⁶ εἰς τὰς ἀναγκαίαις²⁷ χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.²⁸

Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν 15
 πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ μωρός, foolish, stupid. ² ζητήσεις, εως, ἡ, debate, controversy. ³ γενεαλογία, ας, ἡ, genealogy. ⁴ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ⁵ μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ⁶ νομικός, pertaining to the law. ⁷ περιῖστημι, stand around, avoid. ⁸ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ⁹ μάταιος, vain, useless. ¹⁰ αἰρετικός, factious, causing division. ¹¹ νοουθεσία, ας, ἡ, admonition, instruction. ¹² παραιτέομαι, make excuse, refuse. ¹³ ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ¹⁴ αὐτοκατάκριτος, self-condemned. ¹⁵ Ἀρτεμᾶς, ᾱ, ὁ, Artemas. ¹⁶ Τυχικός, οὔ, ὁ, Tychicus. ¹⁷ σπουδάζω, hasten, be eager. ¹⁸ Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ¹⁹ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ²⁰ Ζηνᾶς, ᾱν, ὁ, Zenas. ²¹ Ἀπολλῶς, ὁ, Apollos. ²² σπουδαίως, with haste, diligently. ²³ προπέμπω, send before, send forth. ²⁴ λείπω, leave, leave behind. ²⁵ ἡμέτερος, our, our own. ²⁶ προῖστημι, rule. ²⁷ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ²⁸ ἄκαρπος, unfruitful, barren.